

Muss scheiden!

Wat is een menschenziel toch een wonderlijk ding; wat een weefsel van tegenstrijdigheden. Van verlangen naar hetgeen komt en van betreuren van wat gaat. Van zich uitstreken naar de toekomst en van terugblikken naar het verleden. Van vasthouden aan het heden, en van lijden om wat was en niet meer is, en om wat nog niet is. Als het gekomen is, dan stelt het te leur; als het gegaan is, wordt het geïdealiseerd, en uw fantasie maakt het u in de schoonste kleuren, wanneer ge het nog niet hebt.

Och, en soms is het heden toch óók zoo wondergoed. Is het zóó heerlijk, dat ge zoudt zeggen tot het oogenblik: „Toef toch en blijf, ge zijt zoo schoon." Maar voort gaat het al weer, grijpen en vasthouden kunt ge den tijd niet, onafgebroken gaat hij door als uw hartslag, en hij staat slechts stil, wanneer uw hart ophoudt te kloppen.

Voort gaat het, steeds voort.

En het arme menschenhart, dat behoefte heeft aan sympathie, aan vriendschap en aan liefde, knoopt zich met sterke en hechte banden aan huis en haard, aan stad en omgeving, aan vrouw en kind, aan vriend en maag, aan arbeid en mede-arbeiders.

Het kan er niet buiten, het kan niet zonder toeneiging, niet zonder antwoord op zijn vragen. Het moet zich geven . . . En het geeft zich.

Het geeft zich niet alleen, maar het neemt ook. Het trekt ook tot zich andere harten en het voelt zich er één mee. Eén gedachte, één verlangen, één begeren, één streven, één doel.

Pas op, arm menschenhart, straks komt het uur van het afscheid. En dat is bang.

Dan merkt ge, hoe de band, die u bond, u in de ziel is gegroeid en dat ge hem niet kunt doorsnijden, zonder dat ge wat van uw hartebloed plengt.

Vreemdelingen moeten we zijn . . . en blijven.

Ge hadt u zoo goed ingericht. Na langen strijd hadt ge u eindelijk een plaats der ruste veroverd. Niet een plaats, waar ge zoudt kunnen rusten als in het graf, maar een plaats van werkzame rust, van rustige werkzaamheid, waar ge uw levensdraad meendet te kunnen ten einde spinnen. Hier was het goed. Hier kondet ge uzelf een tabernakel bouwen, dat was uw levenswerk, waaruit ge geloofdet, dat slechts de dood of de ouderdom u zou aflossen. En ge hadt er u op ingericht. Uw werk verdeeld over de jaren, die ge meendet, dat u nog zouden worden toegeteld.

Alles kan niet opeens, maar heden dit en morgen dat, en dit jaar niet alles, opdat er in het volgende jaar nog wat te wenschen overbleef, nog wat te arbeiden, nog een ideaal om na te jagen. En langzamerhand was het gekomen, zooals ge u hadt voorgesteld. Uw werk had goeden voortgang gehad, uw God had u gezegend en iederen dag waren Zijn weldaden over u nieuw. En langzamerhand waren de banden hechter geworden, de gewoonten dieper ingeroest; de tred van uw voet had zich geregeld naar het pad, dat hij iederen dag moest gaan, ge kendet ieder hoekje in uw huis, ieder onderdeel van uw arbeid, ieder uwer mede-arbeiders, uw geheele levenstaak lag vóór u als een open-geslagen boek met flinke, heldere letters, waarin ge op uw gemak kondt lezen en waarvan ge de beteekenis begreep. En ge zedtet niet: „Ziele, neem rust," maar de rust kwam vanzelf. Ge zocht niet naar verbindingen, de banden waren er; hoe ze er gekomen waren en wanneer, ge zoudt het niet kunnen zeggen. Maar dat ze er waren, dat wist ge.

Evenwel voeldet ge ze pas goed, toen er plotseling bevel kwam op te breken. Dreigend uw zoete rust te verstoren, was het opgekomen. Ge hadt het bevel gehoord, maar ge maaktet uzelf wijs, dat het u niet gold. Het was voor een ander. Uw levenstaak was u immers aangewezen.

En weer kwam de roeping: „De Meester is daar — en Hij roept u."

Welneen! Hij riep u niet. U kon Hij immers niet roepen, want Hij had u een taak aangewezen, die ge ten einde hadt te brengen. U riep hij niet.

En weer was het: De Meester is daar en Hij roept u.

U, ja u persoonlijk! U, die daar zoo wel neerlaagt tusschen de pakken. De rust was zoet, en het land was goed, en ge hadt u gebogen. Dienen onder tribuut? Kom, kom, ieder werk heeft zijn lief en zijn leed. Hier heb je wat en daar krijg je wat. Neen, tribuut was het niet. De moeilijkheden waren het zout in het eten. Wat zou uw leven geweest zijn, als ge in uw dagelijkschen arbeid geen moeilijkheden gekend hadt? Tribuut kun je dat niet noemen, en dienen, ja, wie dient er niet?

Daarom niet, daarvoor was geen afscheid noodig geweest. 't Was zoo goed, zoo lieflijk, zoo vredig, zoo rustig, zooals het was, verandering begeerde uw ziel niet.

Maar de Meester riep. En Hij riep wel werkelijk u.

En toen moest ge wel.

Gaan, naar de onbekende toekomst.

Waar 't toch niet beter kon zijn, meendet ge, dan hier.

't Was hier al zoo goed.

En toen kwam de strijd.

Gehoorzamen?

Ja, als het moest. Als het werkelijk moest.

De twijfel kwam.

Ge wildet weten, of en waarom ge dan gaan moest.

Waarom dan toch?

Waarom?

Maar ook dat ging over.

De strijd werd gestreden, en ge hebt u overgegeven. Zonder te weten waarom. In 't geloof! Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijne oogen.

Toen is het licht geworden in uw ziel, het zonlicht is doorgebroken. Wel drevan er nog wolken, maar helder glansde het zonlicht er over. En de hemel werd blauw en in uw hart kwam de stilte.

Maar toen . . .

Afscheid nemen.

Abraham had Izak geofferd, toen hij met zijn zoon op weg toog. Maar trilde niet het offermes in zijn hand, toen het tot de daad moest komen? Afscheid nemen is pijnlijk. Ook al voelt ge de meeste pijn niet in het uur van vertrek. Dan gaat het al nog eens aan uw oog voorbij — maar snel — snel, en tijd om te peilen hebt ge niet — voort gaat het, het heden vliegt, de toekomst komt aan, de tijd gaat door, zooals de sterkere slagen van uw bewogen hart. En in hetzelfde tempo. Hoe harder uw hart slaat, hoe sneller de tijd gaat.

Straks is het voorbij.

En dan komt de stilte weer. En de twijfel. Als ik toch eens niet geroepen was! . . .

Maar dat duurt slechts kort. En ge neemt uw reisstaf maar weer getroost op, want ge weet: Hij, die u roept, is getrouw.

O teedere, heilige ure des afscheids. Tot in het diepst onzer ziel wordt de nagolwing gevoeld van de groote emotie, die voorbij is.

Niet de smart, die doet weenen bij het sterfbed uwer geliefde is de grootste. Ze is groot en ze is diep. Maar dieper smart is het, wanneer ge u moet inleven in de gedachte, dat de gezonde krachtig-levende straks zal worden neergeworpen om niet meer op te staan. Wijselijk en barmhartig heeft God ons de toekomst verborgen. Maar soms licht Hij een tipje op van het gordijn, dat u scheidt van de komende jaren. Het weten van de ellende, zonder ze te kunnen afweten, dat is ellende. Omdat ze u in uw machteloosheid tentoonstelt voor uzelf. Omdat ge den greep voelt van den Almachtige, die het voor u noodig keurde, dat ge uw machteloosheid zoudt voelen.

Petrus werd zoo gewaarschuwd. Een ander zou hem voeren, waarheen hij niet wilde. Hij kende zijn toekomst. Wij kennen de onze maar zelden.

Maar ach, als we ze kennen! Als we zien komen, iederen dag nader zien komen, een afscheid voorgoed.

Het besluit u en bekruipt u, en of ge uw oogen er voor sluit, het helpt u niet; iedere nieuwe dag brengt nieuwe herinnering aan het leed, dat u naakt.

En hij grijnst u aan — de Dood. Onverbiddelijk komt hij nader. Ge ziet hem komen, langzaam eerst en sneller dan, totdat hij eindelijk weer schijnt te dralen, en nieuwe hoop doet herleven in uw arm, gepijnigd hart.

Neen, 't zal toch niet zoo zijn!

De teekenen van het naderend einde verschijnen opnieuw. Duidelijker, sterker sprekend.

En uw worsteling begint weer. Tot ge oog krijgt voor het weerzien.

Dat is bij afscheid de eenige troost.

Wij zullen elkander wederzien.

Wij zullen wederzien, wat wij moesten afstaan. Wij zullen opstaan uit de dooden en eeuwig leven in het licht. In heerlijkheid en volkomenheid. Zonder ooit meer voor een afscheid te moeten vreezen!

D.

VOOR ALGEMEENE ONDERWERPEN.

Samenspraken. — Tolstoï. — Faust.

J. M. H. te H. vraagt of het opvoeren van samenspraken gelijk te stellen is met of overhelt tot comediespelen.

Antw. — Samenspraken, tooneelstukken, enz., behooren tot het gebied van eenzelfde kunst, de dramatische, en zijn dus nauw verwant. Veelal ontbreekt bij samenspraken de er bij passende kleeding der spelers, het tooneel en meer. Doch voor de hoofdzaak maakt dit geen eigenlijk onderscheid.

Samenspraken hebben ook dit met tooneelstukken gemeen, dat de personen, die spreken, gemoedsstemmingen moeten weergeven, die vaak de hunne niet zijn of nooit geweest zijn. Soms komt men daardoor in zeer onware verhoudingen. Is een samenspraak echter niet om den inhoud af te keuren, dan steekt er geen kwaad in, dat eenige personen haar houden. Verreweg de meeste samenspraken, die mij onder de oogen kwamen, zijn evenwel zulke prullen, dat zij het aanhooren niet waard zijn. Ook het voordragen laat dikwijls veel te wenschen.

P. v. A. te V. vraagt: In October schreef A. J. H. een artikeltje over Graaf Leo Tolstoï. Daar mij het vierde gebod van zijn leer: „Weersta den booze niet,” niet recht duidelijk is, zag ik gaarne, dat u in uw Blad een nadere uiteenzetting geeft omtrent dit gebod. De moeilijkheid zit in het woordje *niet*.

Antw. — Tolstoï meent, dat het nu geldig beginsel, om het kwaad met straf te loonen, het zich verzetten tegen de boozen en hun doen, den mensch verhindert gelukkig te worden. *Niet* weerstaan is zijn Evangelie. Ieder late men onbelemmerd handelen. In de school, die hij stichtte, behoefden de jongens niets anders en niets meer te doen, dan zij zelf goedvonden! Dat zulk een leer ten slotte tot geheele ontbinding der maatschappij zou voeren. zag Tolstoï blijkbaar niet in. Ook niet, dat Christus in Matth. 5 : 39 opkomt tegen wraak nemen.

L. S. R. te H. schrijft: Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn, mij eens eenige inlichtingen te willen geven over de

„Faust”? Het verloop van het stuk ken ik zoo ongeveer. Is het verkeerd om er heen te gaan of niet?

Antw. — Faust is een der grootste, maar ook duisterste scheppingen van Goethe, die van het 2e deel, lang na het eerste geschreven, moet verklaard hebben zelf niet alles te begrijpen. Het tooneelstuk Faust is, zoover ik weet, slechts een groepeering uit Goethe's werk, en geeft dit laatste volstrekt niet weer. Om de Faust te kennen, die zelf weer naar de oude legende is bewerkt, kan men met veel meer nut het boek lezen, dan het stuk gaan zien. Dit laatste maakt alleen zekere figuren wellicht beter begrijpelijk. Maar al zou het gaan zien het recht van het stuk ook noodig maken, dan nog zou ik u beslist moeten ontraden een schouwburg te bezoeken. De lichtzinnigheid zit er op den troon.

A. J. H.

Oplossing van het Prijsraadsel in no. 19.

Curaçao, Overijssel, Nijkerk, Scheveningen, Tilburg, Ambon, Naarden, Timor, Yzendijke, Nias, Harlingen, Uddelermeer, Ymuiden, Grave, Helenaveen, Enschede, Naaldwijk, Semarang. — De eerste letters vormen den naam van den dichter Constantijn Huyghens.

Voor enkele namen konden andere even goed dienst doen, bv. Geertruidenberg voor Grave, en dergelijke. Wij hebben deze namen natuurlijk goedgekeurd.

Wij ontvingen 124 goede oplossingen en 41 foutieve. De drie prijzen hebben we toegekend aan de beste oplossingen. Die waren van:

Mej. Sophie C. ROT, te Apeldoorn, 1e prijs.

H. G. LUKKIEN, te Den Haag, 2e prijs.

J. W. LAMÉRIS, te Heerenveen, 3e prijs.

De Koning der Wildernis.

(Slot.)

In een ravijn, dicht met struiken bezet, heeft een leeuwenaar zich het leger gespreid. Twee jongen, niet grooter dan half volwassen katten, worden, vooral door de moeder, met groote teederheid verzorgd. Terwijl de Leeuwin ernstig toeziet, spelen de welpen hun kinderlijk spel. Aanvankelijk wat onhandig en plomp, worden ze al spoedig wat behendiger, en met welgevallen laat de oude het oog vol moederlijken trots op haar jongen rusten. Een schoon schouwspel voorwaar biedt deze klove in den rotssteen, helaas te weinig door het menschenoog bewonderd. De kleintjes, aanvankelijk zoo hulpbehoevend, begonnen in de tweede maand eerst te loopen en terwijl ze, bakerend in den zonnegloed, hun dartel spel spelen, laten zij een luid „miauw” hooren. Straks zal hun stem sterker en voller worden, maar eer ook hen de donder uit de borst dreunt, zal er nog menig jaar over heen gaan. Welpen van een jaar oud toch zijn niet grooter dan een flinke hond en voor het zesde of zevende jaar zijn de jongen niet volwassen. Eerst als de zon den derden Afrikaanschen zomer medebrengt, beginnen bij de mannetjes zich de manen te ontwikkelen.

Terwijl de moeder zich verlustigt in het stoeien van haar kroost, en haar koninklijke gemaal zich gaarne aan een sluimering overgeeft, vermoeden de ouden niet, dat ze bespied worden. Hoog boven hen hebben twee jagers zich in een hinderlaag verborgen en wachten het oogenblik af, dat de oude Leeuwen op roef zullen uitgaan. Nog staat de zon te hoog aan den hemel, maar straks....